

Суспільні комахи

Загрозлива для великих тварин
поза

Суспільні комахи

Бджола
а

Джміль

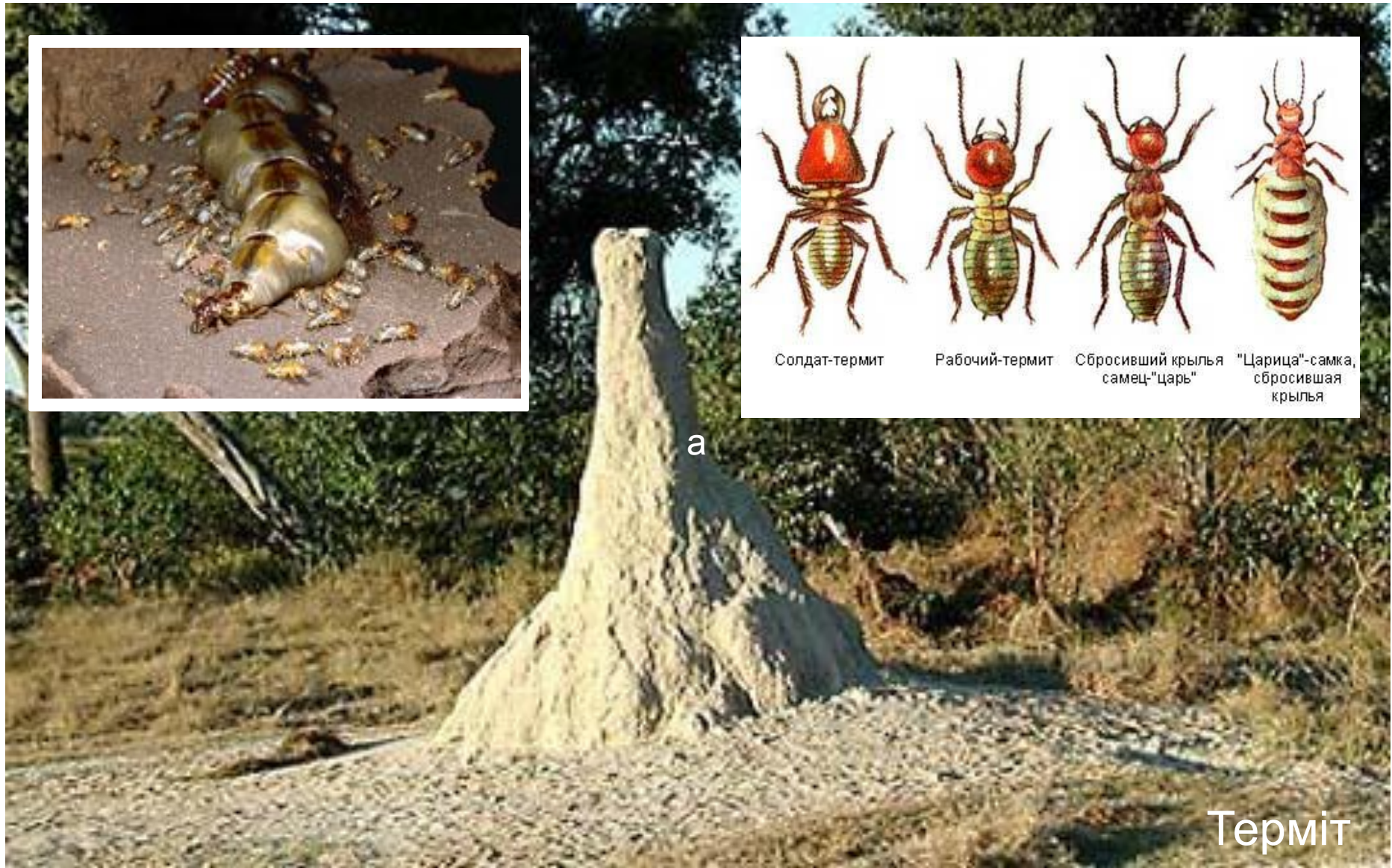
Оса

Мураха

Належать до перетинчастокрилих (і ще терміти)

Суспільні комахи

а

Термит

Живуть колоніями, де кожна група виконує свої функції

Суспільні комахи

Суспільна комаха поза колонією жити не може

Бджоли

Матка – велика самка, основна її функція – відкладати
яйця

Бджоли

Робочі бджоли – недорозвинені самки, нездатні до розмноження, виконують різну роботу

Бджоли

Яйцеклад робочої бджоли перетворений на жало

Бджоли

Трутні – самці, кілька з них запліднюють самку, не мають жала

Бджоли

Навесні матка (цариця) відкладає до 3000 яєць за

50 м

Бджоли

Личинки, які плавають в кормі

Яйця

З яйця через 2 доби з'являється личинка, яку щохвилини
3 доби годують маточковим молочком і 3 доби сумішшю меду і пилку

Бджоли

Розвиток

трутнів

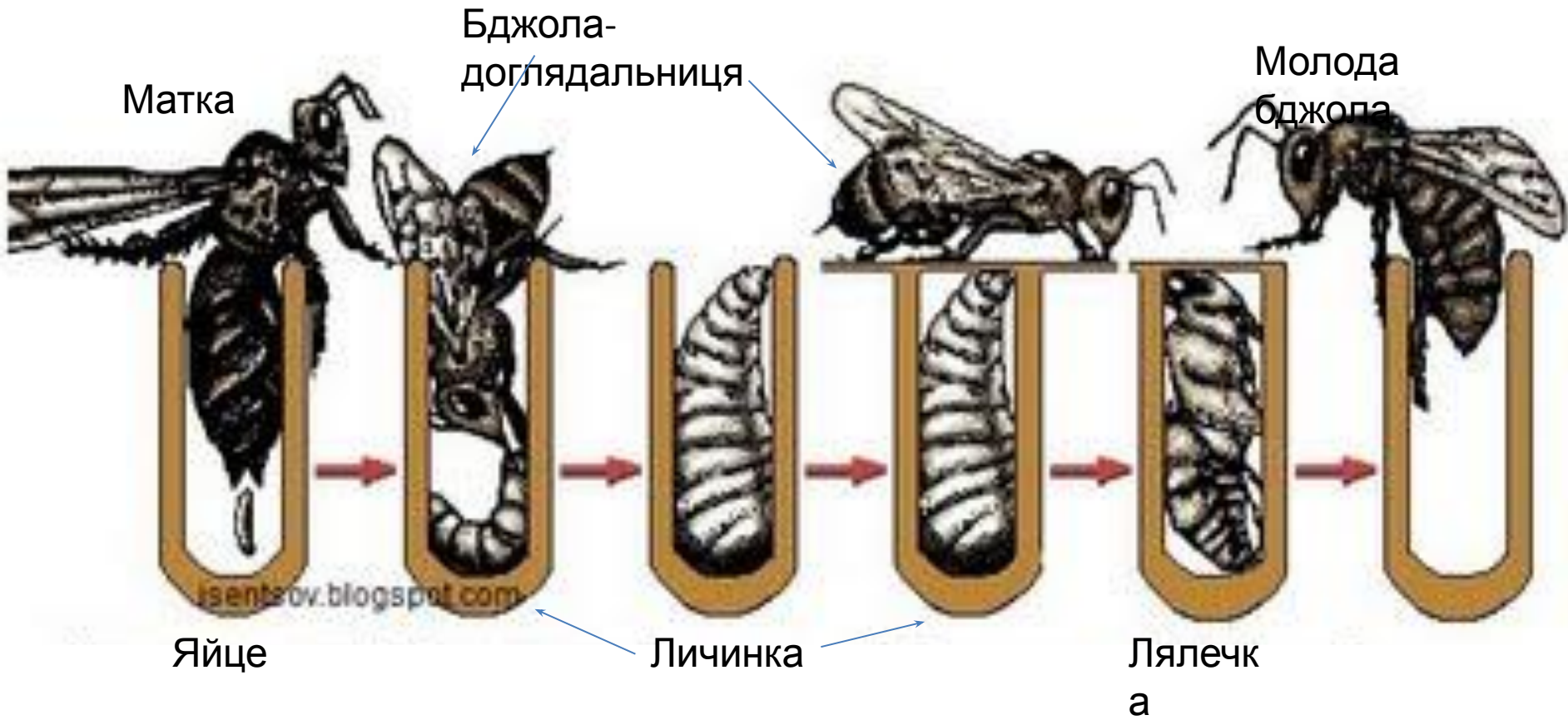
Трутні розвиваються із незапліднених яєць за 24 дні,
робочі бджоли і матки – із запліднених

Бджоли

На 6-й день личинка утворює кокон і перетворюється на лялечку, через 12 днів із нього виходить молода робоча бджола (всього 21 день)

Бджоли

Ось так з'являється робоча бджола

Бджоли

Молода бджола годує личинок

Бджоли

Наступна її “професія” – чистка стільників.
У вулику бджоли ніколи не випорожняють кишечник

Бджоли

Пізніше вони можуть виробляти віск і будувати нові
СТІЛЬНИКИ

Бджоли

Тритижнева бджола уперше випорожняє кишечник і починає збирати їжу, а помирає у віці 6 тижнів

Бджоли

Розвиток 16

Яйця майбутніх цариць відкладаються у спеціальні комірочки (маточники) і личинок годують тільки маточковим молочком

Бджоли

Рій у шафі китайського студента

Роїння: стара матка з частиною бджіл вилітає з гнізда

Бджоли

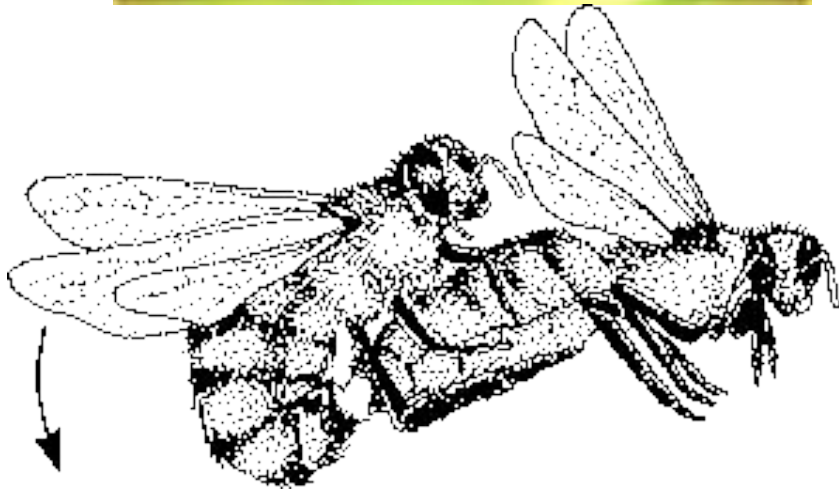
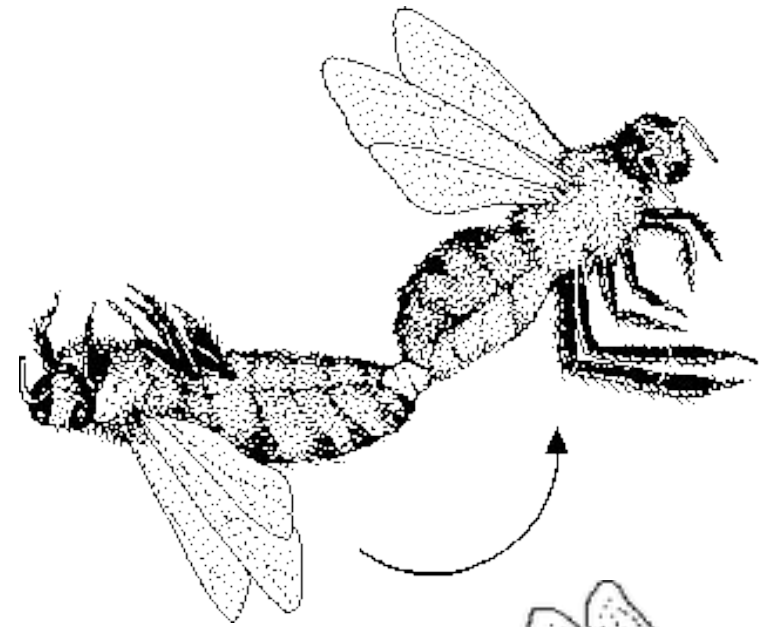
З такого рою можна започаткувати новий вулик

Бджоли

Перша дозріла молода матка убиває решту,
або дві перших матки б'ються насмерть

Бджоли

Матка спаровується з 5 – 8 трутнями, після чого вони помирають.

Накопиченої сперми матці вистачає на все життя

Бджоли

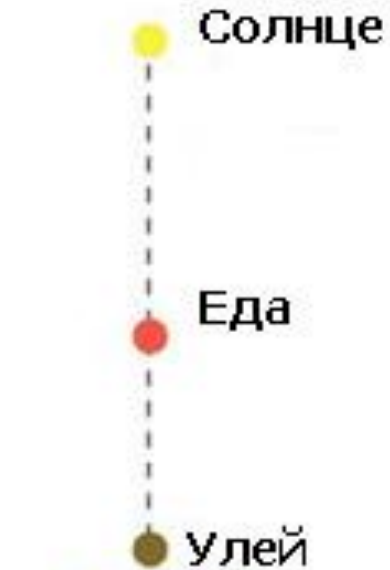

Решту трутнів бджоли убивають або виганяють

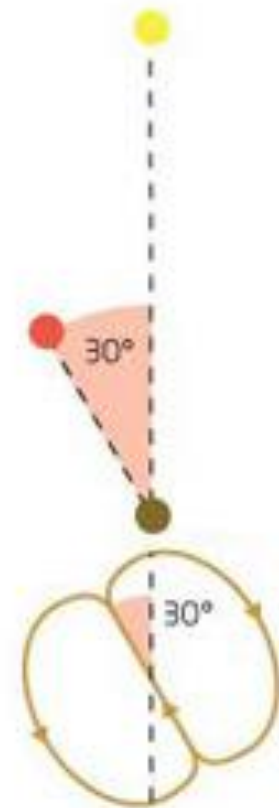
Бджоли

Виляючий танець
–
їжа далеко

Прямий танець – їжа близько

Бджоли спілкуються за допомогою хімічних речовин і танцю

Бджоли

Запилюють рослини

Бджоли

Мед ніколи не псується

Бджоли

Віск – виділення воскових залоз бджіл

Бджоли

Має
бактерицидні
властивості

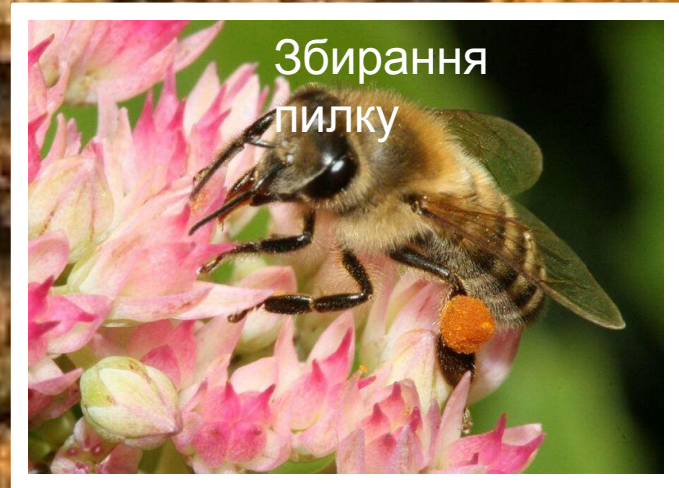
Є будівельним
матеріалом

Прополіс – спеціально оброблені бджолами
смолисті речовини рослинних бруньок

Бджоли

Стільники з
пергою

Збирання
пилку

Перга – спеціально оброблений бджолами пилок

Бджоли

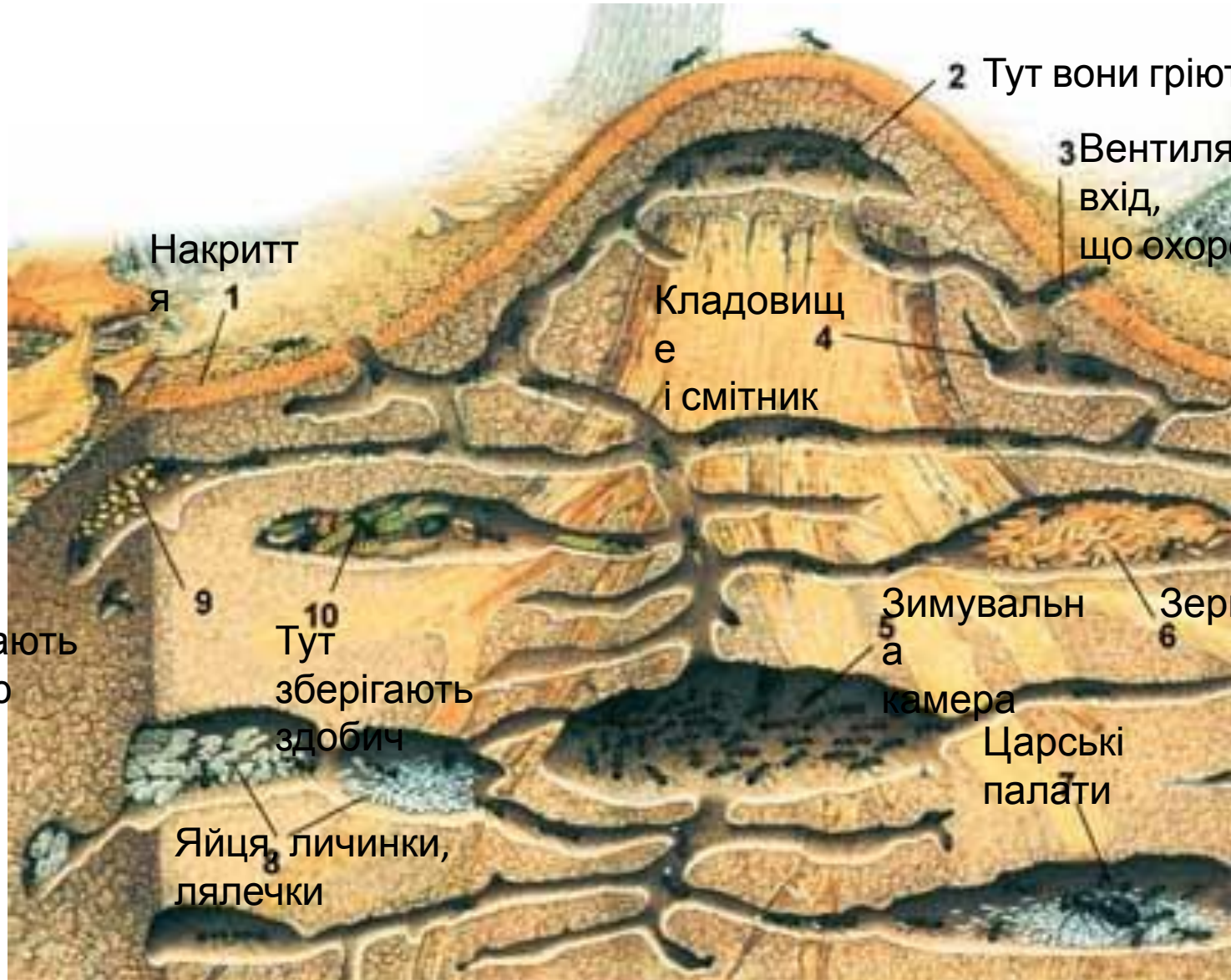

Бджолина отрута використовується у медицині

Бджола в класі завжди привертає
уваги більше, ніж учителька

Мурахи

2 Тут вони гріються

3 Вентиляція +
вхід,
що охороняється

Накриття
1

Кладовище
і смітник
4

Зимувальня
а
камера

Зерноховище
6

Тут тримають
попелицю
9

Тут
зберігають
здобич
10

Яйця, личинки,
лялечки
8

Царські
палати

Колонія складається з матки, самців і недорозвинених самок

Мурахи

Мисливець

Професії мурах – на все життя.

Мурахи

Мураха-фуражир із насіниною череди

Мурахи

Фуражир

Прибиральни

Солда

Т

Якщо фуражир кілька днів не приносить їжу, його самого з'їдають.

Фуражирів-інвалідів, навпаки, доглядають

Мурахи

Мураха-доглядальниця з яйцем

Мурахи

Мурахи-доглядальниці за яйцями, личинками, лялечками, царицею

Мурахи

Мурахи “одомашнили” попелиць задля солодких
виділень,
пасуть їх і охороняють від хижаків

Мурахи

Мурахи-цистерни накопичують солодку рідину

Мурахи

Крилаті самці і самки спаровуються в повітрі, самка обламує крила і започатковує нову колонію

Мурахи

Руді лісові мурахи їдять комах, серед яких багато шкідників лісу

Мурахи

Одні люди борються з мурахами у хаті, інші залюбки їх розводять

Мурахи

Мурахи спілкуються жестами, позами і хімічними речовинами